

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotoutumisen edistämistä ja samalla kumottaisiin voimassa oleva saman niminen laki. Kotoutumista edistäviä palveluita järjestettäisiin osana uutta kunnan kotoutumishjelmaa sekä muina kotoutumista edistävinä yleisen palvelujärjestelmän mukaisina palveluina. Kunnan kotoutumishjelma olisi maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumispalveluiden kokonaisuus, jonka vähimmäissisällöstä säädettäisiin lailla. Kotoutumishjelmaan sisältyisi vähintään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, uusi monikielinen yhteiskuntaorientaatio, koulutusta, muita palvelutarpeeseen perustuvia kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita, ohjausta ja neuvontaa sekä jatko-ohjaus ohjelman päättyessä.

Lakiehdotuksella lyhennettäisiin kotoutumissuunnitelman voimassaolon enimmäisaikaa ja tehostettaisiin jatko-ohjausta työelämään tai yleisiin työllisyys- tai koulutuspalveluihin. Esityksellä lisättäisiin kotoutumissuunnitelmien tavoitteellisuutta ja vahvistettaisiin kotoutumisen edistämisen työelämälähtöisyyttä. Kotoutumishjelmaan sisältyvään kieli- tai kotoutumiskoulutukseen lisättäisiin kielitaidon päättöttestaus ja omaehtoisten opintojen tukemisen edellytyksiä muutettaisiin siten, että maahanmuuttajan olisi mahdollista suorittaa loppuun kotoutumissuunnitelman voimassaoloaikana aloitettu, työttömyysetuudella tuettava omaehtoinen opintokokonaisuus. Maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja tehostettaisiin vahvistamalla osaamisen tunnistamista ja kotoutumiskoulutuksen yhteensovittamista muiden työllisyys- ja koulutuspalveluiden kanssa. Kotoutumista edistettäisiin myös muilla kuin kotoutumishjelman palveluilla, osana kunnallisia perus- tai työllisyyspalveluita, kansallista koulutusjärjestelmää, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystyöpalveluita taikka järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintaa. Lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä kotoutumisen edistämisessä sekä kotoutumisen edistämisen yhteensovittamisesta ja seurannasta hallinnon eri tasoilla. Kotoutumisen edistämisen valtavirtaistamista ja yhteensovittamista vahvistettaisiin sovittamalla kotoutumisen edistämisen suunnittelu ja kehittäminen yhteen muun valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen suunnittelun kanssa. Erityisesti yhteensovittamista tehtäisiin työllisyyden, osaamisen kehittämisen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistämisen suunnittelun kanssa. Kotoutumisen edistämisen kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelisivät kukin omaa hallinnonalaansa

varten kotoutumisen edistämisen kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet osana hallinnonalansa toiminnan ja talouden suunnittelua. Kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisestä lisättäisiin ja kunnalle säädettäisiin tehtäväksi laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä kotoutumissuunnitelmat sekä työttömiksi työnhakijoiksi ilmoittautuneille että työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Kotoutumislakia koskevalla lakiehdotuksella lisättäisiin erityisesti työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien, kuten kotona lapsia hoitavien vanhempien, tavoittamista kotoutumista edistäviin palveluihin ja vahvistettaisiin kotoutumisen edistämisen monialaisuutta. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten kiintiöpakolaisten ja alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden, osalta yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä olisi keskeistä ja heille laadittaisiin edellä mainittu arviointi ja kotoutumissuunnitelma monialaisesti. Kotoutumislakia koskevalla lakiehdotuksella selkeytettäisiin kansainvälistä suojelua saavien kuntaan ohjaamista ja eri viranomaisten vastuita kiintiöpakolaisten vastaanoton alkuvaiheessa. Ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen järjestämisestä tulisi osa hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa sosiaalihuoltoa. Esityksellä esitetään muutettavan sosiaalihuoltolakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia sekä muita kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen liittyviä lakeja. Kotoutumislakia koskevan lakiehdotuksen mukaan osa valtion kunnille korvaamista erityiskustannuksista säilytettäisiin nykyisellään ja osa korvattaisiin jatkossa hyvinvointialueille. Esityksen mukaan valtio maksaisi kunnille ja hyvinvointialueille laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta ja kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi osa nykyisin erikseen korvattavista kustannuksista, kuten tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset, sisällytettäisiin osaksi laskennallista korvausta. Lisäksi osa kustannuksista, esimerkiksi uuden monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestäminen, esitetään korvattavan kunnille osana peruspalvelujen valtionosuutta. Valitettavasti valtioneuvoston käänntäjät ovat ylityöllistettyjä, minkä vuoksi lausuntokierrokselle ei ole saatu käännettyä koko esitystä ruotsiksi.

Tausta

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistusta toteutetaan valtioneuvoston selontekoa kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista koskevan eduskuntakäsittelyn perusteella. Esityksellä selkeytettäisiin viranomaisten vastuita ja päivitetäisiin niitä vastaamaan rakenteellisia uudistuksia, mukaan lukien hyvinvointialueiden perustaminen sekä eduskunnalle tämän esityksen kanssa samanaikaisesti annettu hallituksen esitys liittyen työvoimapalvelu-uudistukseen.

Tavoitteet

Kotoutumislakia koskevalla lakiehdotuksella pyritään nopeuttamaan ja tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä parantamalla ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta, nopeuttamalla palveluihin pääsyä, tavoittamalla maahanmuuttajia palveluihin nykyistä kattavammin maahanmuuton alkuvaiheessa sekä kehittämällä kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kokonaisvaltaisesti.

Lain tarkoituksena olisi edistää kotoutumista ja hyviä väestösuhteita ja siten vahvistaa

maahanmuuttajien yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena olisi myös edistää maahanmuuttajien työllisyyttä, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om(at)om.fi.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 10.6.2022.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa:

Johtava asiantuntija Mira Karppanen, mira.karppanen(at)gov.fi, puh. 029 594 7293

Neuvotteleva virkamies Sari Haavisto, sari.haavisto(at)gov.fi, puh. 029 504 7154

Neuvotteleva virkamies Paula Karjalainen, paula.karjalainen(at)gov.fi, puh. 029 504 7117

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM100:00/2019>

Liitteet:

[Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.pdf](#) - Luonnos hallituksen esityksestä

[Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den.pdf](#) - Utkast till Regeringens proposition

Jakelu:

Aalto-korkeakoulusäätiö sr

AEL-Amiedu Oy
Ahvenanmaan maakuntahallitus
Aikuislukioliitto ry
Ajatuspaja Round Table Initiative – konfliktinratkaisu ja sovittelu ry
Akaan kaupunki
Akava ry
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattiosaamisen kehittämisen yhdistys AMKE ry
Arbis
Arffman
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Axxell Utbildning Ab
Bildningsalliansen rf
Brändö kommun
Business Finland
Careeria Oy
Daisy Ladies ry
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Diakonissalaitoksen säätiö
Digi- ja väestötietovirasto
Eckerö kommun
Eduskunnan oikeusasiamies
EHJÄ ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opettajien liitto EKKOL ry
Espoo
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto
Etelä-Savo
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä
Etelä-Savon TE-toimisto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
ETMU ry
Etnisten suhteiden neuvottelukunta (Etno)
ETU ry
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Familia ry
Finströms kommun

Forssan kaupunki
Föglö kommun
Föreningen Luckan rf
Geta kommun
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hammarlands kommun
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Hanken Svenska Handelshögskolan
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin seurakunta
Helsingin vastaanottokeskus, Metsälän
Helsingin yliopisto
Helsinki
Helsinki, Punavuori
Henkilöstöpalveluyritysten Liitto HPL ry
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
HUS keskuskirjaamo
Hyrynsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeen TE-toimisto
Hämeenkyrö
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinna
Hämeenlinnan kaupunki
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Iin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta

Ingå kommun - Inkoon kunta
International Organization for Migration IOM
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uusimaa
IWWOF - International Working Women of Finland ry
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Joensuun seudun Monikulttuurisuusyhdistys Jomoni ry
Jokioisten kunta
Jomala kommun
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Joutsenon vastaanottokeskus
Juankosken kaupunki
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylä
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Jyväskylän yliopisto/Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen TE-toimisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuu
Kainuun ELY-keskus
Kainuun TE-toimisto
Kajaani
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansalaisopistojen liitto KoL
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi
Kanta-Häme
Karelia-ammattikorkeakoulu
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta

Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Keiteleen kunta
Kela
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen TE-toimisto
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keskuskauppakamari
Keuruun kaupunki
KIDE-säätiö
Kihniön kunta
Kiinteistöyönantajat ry
Kiinteistöyönantajat ry
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivenlahden perheryhmäkoti
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotka
Kotka
Kotkan kaupunki
Kotkan vastaanottokeskus
Kouvolan kaupunki
Kristiinankaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö Kultra ry

Kumlinge kommun
Kuntatyöntajat KT
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
KUUMA-seutu liikelaitos, yhteistyöjohtaja A. Kuusela
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakso
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Kökar kommun
Lahden kaupunki
Lahti
Laihian kunta
Lainsäädännön arviointineuvosto
lainsäädäntöjohtaja
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin TE-toimisto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenranta
Lappi
Lappia-koulutus Oy
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Lastensuojelun keskusliitto
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lemlands kommun
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohja
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta

Lumijoen kunta
Lumparlands kommun
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uusimaa
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry
Malax kommun - Maalahden kunta
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Mariehamns stad
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
Miehikkälän kunta
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Miessakit ry
Mikkeli
Mikkelin kaupunki
Monaliiku-Monikansallisten naisten hyvinvointi ja liikunta ry
Moniheli ry Pääkaupunkiseudun monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto
Monik ry
Monika-Naiset liitto ry
MTK
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuorisotutkimusseura ry
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus
Opintokeskukset ry
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulu
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
Oulun kaupunki
Oulun vastaanottokeskus
Oulun yliopisto
Oulunkaari
Oulunkaari
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Pakolaisneuvonta ry
Pakolaisnuorten tuki ry
Palkansaajien tutkimuslaitos
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Paremmiin Yhdessä ry
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelastakaa lapset ry
Pelkosenniemen kunta
Pellervon taloustutkimus PTT ry
Pellon kunta
Perheryhmäkoti Satakieli
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaa
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan TE-toimisto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaa
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Karjala
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry /monikulttuurisuustyö
Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon TE-toimisto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pudasjärven kaupunki
Pudasjärvi
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Häme
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
R3 maahanmuuttajanuorten tuki ry
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rakennusliitto ry
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Robert Huberin tien vastaanottokeskus
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta

Salon kaupunki
Saltviks kommun
Sastamalan kaupunki
Sataedu Oy
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry
Satakunnan TE-toimisto
Satakunta
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonia-ammattikorkeakoulu Oy
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Siirtolaisuusinstituutti
Siirtolaisuusinstituutti
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sivistystyönantajat ry, Sivista, johtava elinkeinopol. as.tuntija
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Solkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sotkamon kunta
Sottunga kommun
Spring House Oy
Springhouse/Kivisik
Sulkavan kunta
Sunds kommun
Suomen afganistanilaisten yhdistysten liitto ry
Suomen evlut kirkko/Kirkkohallitus
Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry
Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry
Suomen kuntaliitto
Suomen kurdiyhdistysten liitto Kurdiliitto ry
Suomen monikulttuurinen liikuntaliitto ry FIMU ry
Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssi ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Pakolaisapu ry
Suomen Punainen Risti
Suomen Settlementiliitto Ry
Suomen somalialaisten liitto ry

Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö (SVK)
Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten liitto FARO
Suomen Yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska.fi
Sysmän kunta
säke
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampere
Tampere
Tampere
Tampereen ammattikorkeakoulu Oy
Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto
Tasa-arvovaltuutettu
Tasavallan presidentin kanslia
Tehy ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Tuglas-seura ry
Tukikeskus Hilma
Tuote- ja palvelukaupan yhdistys ETU ry
Turku
Turku
Turun aikuiskoulutuskeskus
Turun kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Turun vastaanottokeskus
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinohallinnon henkilöstöliitto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työttömien Keskusjärjestö ry
Ulkoministeriö

Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
USKOT-foorumi ry
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uudenmaan TE-toimisto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki
Vaasan yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen yhdistys Oktetti ry
Valtakunnallinen työpajayhdistys ry
Valtimon kunta
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vantaa
Vantaa-Kerava
Vantaan aikuisopisto
Vantaan kaupunki
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto ry
Varsinais-Suomen TE-toimisto
Varsinais-Suomi
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vårdö kommun
Väestöliitto ry
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Vöyri
Vöyri
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yhteiset Lapsemme ry
Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, toiminnan joht.

Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Yrkeshögskolan Arcada Ab
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

Valtion korvaukset (8 luku)

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

Karjalainen Paula
Työ- ja elinkeinoministeriö

Karppanen Mira
Työ- ja elinkeinoministeriö